

Giriş : Varlık Vergisi Kanununun Çıkarılması

Türkiye Cumhuriyeti İkinci Dünya Savaşı sırasında her ülkenin yaptığı gibi olağanüstü ekonomik tedbirlere başvurmak zorunda kaldı. Türkiye bu savaşa girmemekle beraber 1.300.000 insanı silah altına aldı(1). Askere alınan erkek nüfusun yokluğundan dolayı üretim düşerken, tüketim ihtiyaçları ise sürekli arttı. Üretim ve tüketim arasındaki büyük farkı dengelemek isteyen Başbakan Refik Saydam hükümetinin hazırladığı Milli Korunma Kanunu, 18 Ocak 1940 tarihinde Meclis'ten geçti (2). Bu kanunla alınan tedbirler ülkeyi ancak iki yıl ayakta tutabildi. 1942 yılının başında yeniden ekonomide önemli bozukluklar meydana geldi. Yeni ekonomik tedbirlerin hazırlıklarını sürdüren Refik Saydam, 7 Temmuz 1942 tarihinde öldü. Ondan sonra Başbakan olan Şükrü Saraçoğlu (3), tedavüldeki artan para miktarını normal seviyeye indirmek (4), fevkalade giderleri karşılamak ve sosyal adaleti sağlamak amacıyla olağanüstü bir vergi olan Varlık Vergisi kanun tasarisını Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sevketti.

* Bu makale "**Varlık Vergisi; Kanunun Çıkarılması, Uygulanması, Kaldırılması ve Sonuçları (11.11.1942-15.3.1944)**" İzmir, 1990 adlı yüksek lisans tezimizin "İzmir'de Varlık Vergisi" başlıklı kısmın düzeltilmiş biçimidir.

1 Tuncer Baykara, **Türk İnkilâp Tarihi ve Atatürk İlkeleri**, İzmir, 1991, s. 160.

2 TBMM. ZC, D:6, İC:1, C:8(18.1.1940): Çekoslovakya'nın 13 Mayıs 1936 tarihli "Devletin Müdafaası Kanunu", Fransa'nın 11 Temmuz 1938 tarihli "Harp Zamanında Millet'in Teşkilâtlandırılması Kanunu" Milli Korunma Kanununa misâl olarak verilebilir. Feridun Ergin, **Harp Zamanında Devletin Ekonomiye Müdahalesi**, İstanbul, 1943, s. 48.

3 Şükrü Saraçoğlu için bkz: Bünyamin Saraç, **Saraçoğlu Şükrü Beyin Hayatı ve Siyasi Faaliyetleri**, İzmir, 1990, E.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

4 Tedavüldeki para miktarı 1939 yılında 281 milyon iken 1942 yılında 734 milyona ulaştı. Ertuğrul Baydar, **II. Dünya Savaşı İçinde Türk Bütçeleri**, Ankara, 1978, s. 74-78.

Kanun tasarısı, Meclis Başkanı Şemsettin Günaltay başkanlığında toplanan mecliste 11 Kasım 1942 tarihinde görüşülmeye başlandı. İstanbul mebusu Ali Rana Tarhan, Manisa mebusu Refik Şevket İnce, Bursa mebusu Muhiddin Baha Pars ve Antalya mebusu Rasih Kaplan kanun hakkında hükümeti desteklediklerini açıklayarak, iyi ve dürüst tatbik edilmesi dileğinde bulundular. İstanbul mebusu Kâzım Karabekir, vergiyi servet sahibi olanlar değil, aşırı kazanç sahibi olanlar vereceğinden kanunun adının "Aşırı Kazanç Vergisi" olarak değiştirilmesi hususunu dile getirdi. Ancak bu öneri kabul edilmedi. Daha sonra Varlık Vergisi Kanunu'nun oylanması yapıldı. Bu sırada Meclis'te 429 mebus bulunması icap ederken, 350 mebus oylamaya iştirak etti. Katılanların oybirliğiyle kanun kabul edildi (5). Onyeddi maddeden oluşan Varlık Vergisi Kanunu 12 Kasım 1942 tarihinde Resmî Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girdi (6).

Halk arasında sürgünleri ile tanınan Varlık Vergisiyle (7) tüccarlar, emlak sahipleri ve büyük çiftçilerden vergi alınacaktı. Harp yıllarında en çok parayı tüccarlar kazandığı için tabii olarak bu verginin en büyük yükünü onlar taşıyacaktı. Han, haman ve apartmanlarından 2500 liradan fazla gelir sağlayanlar, emlak sahibi olarak vergi ödemekle yükümlü tutuldu. Hiç zorlanmadan 500 lira verebilecek olan çiftçilerden de varlık vergisi alınacaktı. Ancak bu mükellefiyet hiç bir zaman bir çiftçinin varlığının yüzde beşini geçmiyecekti.

5 TBMM. ZC: C: 28, D:6, İC:4, Celse:2 (11.11.1942); Varlık Vergisine banzer uygulama I. Dünya Savaşı sırasında Almanya, Avusturya-Macaristan ve Fransa'da "Savaş Kazançları Vergisi"; Osmanlı Devletinin son zamanlarında İttihat ve Terakki Hükümeti tarafından "Harp Kazançları Vergisi"; İkinci Dünya Savaşı sırasında ise İsviçre'de "Fedakarlık Vergisi" adı altında uygulandı. Cemil Koçak, *Türkiye'de Milli Şef Dönemi (1938-1945)* Ankara, 1986, s.367; *Vatan*, 13 ikinciteşrin 1942; *Ulus*, 17 ikinci teşrin 1942.

6 TC. *Resmî Gazete*, 12 ikinciteşrin 1942.

7 Zeliha Bilge, Florina (Yunanistan), 1917, Görüşme tarihi:6 Haziran 1989.

Verginin şahıslara göre miktarını altışar kişilik karma komisyonlar belirleyecekti. Vali ve kaymakamlar komisyon başkanı, Defterdar ve Mal Müdürleri komisyonda maliyeyi temsil edecekti Halk temsilcisi olarak Belediye, Ticaret ve Ziraat odasından ikişer üye seçilecekti. Bu üyeler kendi meslek grubunun vergisi belirlenirken komisyonu iştirak edeceklerdi (8).

Varlık vergisinin tesbiti ve ilânı için onbeş gün, tahsili için de aynı süre tanındı. Normal tahsilat müddetini takib eden ilk haftada %1, ikinci haftada ise %2 cezalı tahsilat yapılması şart koşuldu. Bu zaman zarfında vergisini ödemeyenler hakkında bir yandan Tahsil-i Emval Kanunu uygulanırken, diğer yandan mükellefler toplama kamplarına alınacaktı. Bir müddet sonra ise kampa alınan mükellefler, kafieler halinde iş merkezlerine sevk edilerek, burada amele teşkilatında çalıştırılması öngörülüyordu. Bu müeyyideler hem işçi tedarikini, hem de para tahsilini kolaylaştırıcı yollar olarak görüldü (9).

A- İzmir'de Varlık Vergisi Uygulaması:

Türkiye genelinde olduğu gibi İzmir'de de Varlık Vergisi kanunu çıkarıldığı sırada gıda maddeleri fiyatları fevkalade bir artış gösteriyordu. Bu durumu gözlemlemek için İkinci Dünya savaşı sırasında İzmir'deki bazı gıda maddelerinin fiyat durumuna bir göz atmakta yarar vardır (10).

<u>Cinsi Kg.</u>	<u>1938</u>	<u>1939</u>	<u>1940</u>	<u>1941</u>	<u>1942</u>	<u>1943</u>
	Krş. San.	Krş. San.	Krş. San.	Krş. San.	Krş. San.	Krş. San.
Ekmek	9.96	9.97	11.00	12.61	24.48	39.44
Mercimek	13.27	16.03	19.93	22.15	67.44	99.38
Zeytinyağı	36.94	42.65	44.14	64.12	114.63	171.77
Küp Şeker	29.88	30.69	39.00	49.24	165.38	339.37
Koyuneti	47.87	47.82	50.21	68.79	128.52	178.67

8 T.B.M.M. ZC: C:28, D:6, IC:4, Celse: 2 (11.11.1942).

9 Ulus, 12 ikinci teşrin 1942.

10 T.C. Başbakanlık İstatistik Gen. Md.; **Fiyat İstatistikleri (1936-1947)**, Ankara, 1948, s. 9.

Verilerden görüldüğü gibi II. Dünya savaşının ilk üç yılında gıda maddelerindeki fiyat artışları gayet tabii bir artıştır. Ancak 1942 yılında görülen artışlar, yine verilerden görüldüğü üzere önceki yıllara göre anormal bir artıştır.

İzmir'de fiyat artışları devam ederken, Varlık Vergisi Kanununun yedinci maddesi uyarınca; Varlık Vergisi Komisyonu kurulması için çalışma başlatıldı. Söz konusu madde de : "Servet ve kazanç sahiplerinin mükellefiyet derecelerini tesbit üzere her vilâyet ve kaza merkezinde mahallin en büyük mülkiye memurunun reisiği altında, en büyük mal memurundan ve ticaret odalarıyla belediyelerce kendi azaları arasından seçilecek ikişer azadan müteşekkil bir ve icabına göre müteaddit komisyon kurulur" deniliyordu (11). Ancak İzmir ticaret odasından üyelikleri önerilenler sağlık durumlarını ve işlerinin yoğunluğunu ileri sürerek komisyonda görev almak istemediler (12). Üyelik hususunda olumsuz tavırlara rağmen Vali Sabri Öney'in başkanlığında üç adet komisyon kuruldu. Komisyona Defterdar Mümtaz Tarhan, Belediye ve Ticaret odasından isimleri açıklanmayan ikişer üye iştirak etti (13).

Komisyonlar mükelleflere vergi tarh ederken, öncelikle olağanüstü kazançları daha sonra mal varlığını gözönünde tuttular. Mükelleflere ait listeler, İstanbul listeleri (14) ile aynı anda mükelleflerin kazanç vergisi itibariyle bağlı buldukları Başdurak, Yeni Maliye, Basmane ve Karşıyaka Maliye şubelerinde ilân edildi (15). İzmir Defterdarlığı Varlık Vergisi listelerinin ilân edildiğini altı maddelik bir beyanname ile mükelleflere duyurdu (16).

Hizmet erbabına tarh edilen Varlık Vergisi, çalıştıkları şahıs ve kurumların kazanç vergisi dolayısıyla bağlı bulunduğu maliye şubesinde ilân edildi. Gündelik gayrisafi kazanç üzerinden vergiye tabi olan karneli mükellefler ise karnelerini aldıkları maliye şubelerinden durumlarını öğrenebilecekti. Bina ve arsası dolayısıyla Varlık Vergisi ödeyecek mükelleflere, komisyonlarca takdir edilen vergi listesi

11 T.C. Resmi Gazete, 12 ikinci teşrin 1942.

12 İzmir Ticaret ve Sanayi Odası Mecmuası, yıl:17, s:1-12, 14 ikinciteşrin 1942.

13 Ticaret, 13 ikinci teşrin 1942.

14 Yeni Asır, 17 Birincikanun 1942.

15 Yeni Asır, 16 Birincikanun 1942

16 Yeni Piyasa, 16 Birincikanun 1942.

Başdurak Şubesine asıldı. Büyük çiftçi olduklarından dolayı adlarına vergi tarhedilen şahısların isim ve vergi miktarları köyler şubesi olan Yeni Maliye Şubesinde ve ayrıca her köyün meydanında ilân edildi (17).

İzmir'de ilân edilen Varlık Vergisi listelerine göre İzmir merkezde 2798 mükellefe 25.057.500 lira; kazalarda ise 1779 mükellefe 1.697.750 lira vergi tarh edildi (18).

İzmir'deki Varlık Vergisi mükelleflerinin sayısını ilçelere göre verirken, 1940 ve 1945 yılının nüfuslarını da vermeyi uygun bulduk. Böylece vergi uygulandığı sırada ve sonrasında bu ilçelerin nüfus durumu nasıldı? Nüfus tabii olarak arttı mı? Yoksa geriledi mi? Sorularına cevap bulmaya çalışacağız.

Varlık Vergisi Uygulandığı Dönemde İzmir İlinin Nüfus Durumu: (19).

İlçeler	1940	1945
Merkez	241.714	257.784
Bayındır	29.335	30.921
Bergama	60.292	66.073
Çeşme	12.433	12.331
Foça	10.125	10.275
Karaburun	7.062	6.843
Kemalpaşa	25.071	26.034
Kuşadası	17.896	17.819
Menemen	37.885	36.472
Ödemiş	93.656	99.776
Seferihisar	9.392	9.436
Tire	44.902	46.142
Torbalı	21.226	22.670
Urla	17.858	18.415
Toplam :	640.107	673.581

17 Yeni Piyasa, 22 Birincikanun 1942.

18 Yeni Asır, 17 Birincikanun 1942.

19 T.C. Başbakanlık İstatistik Genel Md., 1959 İstatistik Yıllığı, Ankara, 1961, s. 55.

Kazalara göre varlık vergisinin dağılımı şöyledir : (20)

Kaza	Mükellef Sayısı	Vergi Miktarı (TL.)
Bayındır	250	295.150-
Bergama	192	263.700-
Çeşme	35	34.200-
Dikili	71	53.415-
Foça	34	11.675-
Karaburun	4	19.007-
Kemalpaşa	153	227.850-
Menemen	72	64.850-
Ödemiş	158	21.350-
Seferihisar	20	18.500-
Tire	347	557.291-
Torbalı	364	32.622-
Urla	21	29.500-
Kuşadası	58	69.000-

İzmir merkezde 10.000 lira ve daha fazla vergi verecek mükelleflerin adları ise şunlardır : (21)

S. No.	Mükellefin ismi	Mükellefin mesleği	Vergi mik.(TL.)
1	Salom Şirketi	Ticareti umumi	200.000-
2	Hakkı Balcıoğlu	Dahili ticaret	172.000-
3	Eli Celardin	Tütüncü	150.000-
4	Ahmet Ragıp	Üzüm-cü-ıhracatçı	150.000-
5	Rahmi Filibeli şirketi	Bilumum Emtia	150.000-
6	Şerif Remzi	İthalat-ıhracat	122.000-
7	Sadullah Kuşada	Tüccar	100.000-
8	A.R.Barkı Şirketi	Tüccar	100.000-
9	Bohor Perare	Çuvalcı	100.000-
10	Muiz Rozans	Çuvalcı	100.000-
11	Davit M.J. Sidi	Deri Tüccarı	100.000-

20 Anadolu, 17 Birincikanun 1942; Yeni Piyasa, 16 Birincikanun 1942.

21 Bu listeye emlak sahiplerinin ödeyecekleri vergi miktarı dahil değildir.

S. No.	Mükellefin İsmi	Mükellefin mesleği	Vergi mik.(TL.)
12	Leon İzehar şirketi	Şişeci	70.000-
13	Josef Benmayor	İthalatçı	70.000-
14	M. Fevzi saruhan	Keresteci	65.000-
15	Mesta Limited Şirketi	Kereste-İnşaat	55.000-
16	B.S. Alazrakı	Tüccar	50.000-
17	sami Hisarlı	Çuvalcı	50.000-
18	Jak Elyazer	Çuvalcı	50.000-
19	J.Taranto Şirketi	Tüccar	50.000-
20	M.I. Franko	Tüccar	50.000-
21	Mehmet Onbaşıoğlu ve Ortakları Şirketi	Tütün ihracat	40.000-
22	Bedri Akgerman	Şapkacı	40.000-
23	Rafail Arditi	Çuvalcı	40.000-
24	Jozef Bencuye ve oğlu	İthalatçı	40.000-
25	Azız Poker ve Şürekası	Dahili Ticaret	35.000-
26	Barkı ve Benjamin	Ticaret-Takas	35.000-
27	Şaban Köknaz	Keresteci	30.000-
28	Avram Karako Şirketi	Tüccar-Komisyoncu	30.000-
29	Balcı Ürünler Şirketi	İhracat-İthalat	28.000-
30	Şerif Rıza Halefleri	İhracat-İthalat	27.000-
31	Çetin Kent	İncir Sımsarı	25.000-
32	Cemal Bozoklar	Demir tüccarı	25.000-
33	Asım Pelin	Demir-Hırdavat	25.000-
34	Sabri Fetvacı	Tütüncü	25.000-
35	Mithat İnan	Dahili Ticaret	25.000-
36	Bohor. F.Franko	İncir Tüccarı	25.000-
37	Davi Arditi	İhracatçı	25.000-
38	Hayım Levi	İhracatçı	25.000-
39	Türkiye Palamutçular Ş.	İhracatçı	23.000-
40	M. Haydar Nazlı	İhracatçı	20.000-
41	Halim Alanyalı	Otelci	20.000-
42	Rıza Demir	Demir ithalatçısı	20.000-
43	Hâsan Nuri Kavala	İnşaatçı	20.000-
44	Rafail Kanyo	Keresteci	20.000-
45	Pol Filnezi ve Şürekası	İthalat-İhracat	20.000-
46	Hakkı Şeşbeş	İhracat	20.000-
47	Sabri Süleymanoviç	İthalat-İhracat	20.000-

S. No.	Mükellefin ismi	Mükellefin mesleği	Vergi mik.(TL.)
48	Hasan Keresteci Şirketi	Keresteci	20.000-
49	Sebat Şirketi	İthalatçı	20.000-
50	Nesim Krispin	Çuval Tüccarı	20.000-
51	Salamon Bencuya	Tuhafiyeci	20.000-
52	Rahamim Franko	Tüccar	20.000-
53	Rıfat-Ekrem Kantarcıoğlu	Otomobil Levazımı	20.000-
54	Cemil	Faizci	15.000-
55	Nesim sabah	Tüccar	15.000-
56	Yako Savel ve Şeriki	Hırdavatçı	15.000-
57	Pardo	İthalat-İhracat	15.000-
58	Remzi Güngör	Tüccar-Komisyoncu	15.000-
59	F. Solari	İhracatçı	15.000-
60	Ş. Nomaz ve Amado	Çuval Tüccarı	15.000-
61	Fümüge Şirketi	İncir ihracatı	13.500-
62	Kutsoğlu Şirketi	Tütün İhracatçısı	10.000-
63	Mazhar İzmirlioğlu	Tüccar-Komisyoncu	10.000-
64	Alp R.Franko Şirketi	İthalat-İhracat	10.000-
65	Avram Levi	Çuvalcı	10.000-
66	Mecdi Çobanoğlu	Çuvalcı	10.000-

Yeni Şube Mükellefleri

S. No.	Mükellefin ismi	Mükellefin mesleği	Vergi mik.(TL.)
1	Şamlı Şükrü Varisleri ve Kardeşleri	Manifatura	700.000-
2	İhsan ve T. Necipoğlu	Manifatura	700.000-
3	M.Nafiz Delen	İthalatçı	700.000-
4	Nuri Sevil	İthalatçı	650.000-
5	Sağiroğlu Müessesesi	Manifaturacı	600.000-
6	Edmon Jira	Tüccar	500.000-
7	Alber Danon ve Mereno	Ecza Deposu	500.000-
8	Robeno Politi	İplik Tüccarı	500.000-
9	B.A. Gornel Şirketi	Tüccar ve İmalatçı	400.000-
10	Nuri, Hüseyin, Avni	Manifaturacı	350.000-
11	Tarika Şirketi	Tütün Tüccarı	300.000-
12	Hüsnü İkbâl	İthalatçı	300.000-
13	Yün Mensucatı Şirketi	Mensucat	273.000-

S. No.	Mükellefin ismi	Mükellefin mesleği	Vergi mik.(TL.)
14	Ali Haydar Albayrak	İhracatçı	250.000-
15	Süleyman Karacasulu	Manifatura	200.000-
16	Hüseyin Tatari ve Ort.	Manifatura	200.000-
17	Endüstriyel Şirketi	İhracat	185.000-
18	Mayer Arditi	İhracat	150.000-
19	Hayim Arditi	İhracat	150.000-
20	Ali Adil ve İzzet	Manifaturacı	150.000-
21	Fehmi Simsaroglu	Manifaturacı	150.000-
22	Isak kohen	İthalat	150.000-
23	Danon ve Danon	Komisyoncu	150.000-
24	Albert ve J. Yafe	Komisyoncu	150.000-
25	Şark Sanayi Şirketi	Dokumacılık	145.000-
26	Aziz ve Ahmet Borovalı	TütünTüccarı	120.000-
27	Bünyamin Naum	İhracatçı	100.000-
28	Artur Lafon Şirketi	Tüccar	100.000-
29	Isak Kohel Şirketi	Manifaturacı	100.000-
30	Salamo Sardesi	Deri Tüccarı	100.000-
31	İbrahim Kardiçalı	Tütüncü	100.000-
32	Sezai Birgi	İthalatçı	100.000-
33	Yusuf Karagözoğlu	İhracatçı	100.000-
34	Talat Erboy	Tüccar	100.000-
35	Çolakzade Şirketi	Halı ve Kumaşçı	100.000-
36	Harri Jiro	Halı ve Kumaşçı	100.000-
37	Tevfik ve Beşir Tatari	Manifaturacı	100.000-
38	Mişel Arditi	Derici	100.000-
39	Bohor İzrail	Tütüncü	100.000-
40	Yusef Dereya	Çuvalcı	100.000-
41	İsak Dereya	Çuvalcı	100.000-
42	Savel Şirketi	Tütüncü	84.000-
43	Sabalay Kalomidi	Yağ Tüccarı	80.000-
44	Mustafa Karaođlan	Tüccar	75.000-
45	İbrahim Karaođlan	Tüccar	75.000-
46	Burla Braderler	Elektrikçi	75.000-
47	Matea Alalof	Komisyoncu	75.000-
48	Yakın Şark Şirketi	İhracatçı	75.000-
49	Kazım Taner	İhracatçı	75.000-

S. No.	Mükellefin ismi	Mükellefin mesleği	Vergi mik.(TL.)
50	Lütfü Krom	Ecza Deposu	75.000-
51	Jozef Çıkurel	Hazır Elbiseçi	50.000-
52	Yusef Biberoglu	Tütüncü	50.000-
53	Samail Bencuye	Üzümcü	50.000-
54	Yusef Duek	Toptancı	50.000-
55	Muiz Sivayes şirketi	İthalat	50.000-
56	Abuaf ve Peço	İhracat	50.000-
57	Mikalef ve Şürekâsı	Tüccar	50.000-
58	Çelebi Taranto ve oğlu	Tüccar	50.000-
59	Avram Ali ve Alazrakı	İthalatçı	50.000-
60	Ömer Muharrem şirketi	Sabuncu	50.000-
61	Suphi Erkin	Tüccar	50.000-
62	Yusuf İzmir ve Talat Kumpanyası	Ticaret	50.000-
63	Hüseyin Tatari	İthalatçı	50.000-
64	A.Cemal Özgörkey	Keresteci	50.000-
65	Salamon Celardin	İhracatçı	50.000-
66	Josef Kohen	İhracatçı	50.000-
67	Albağlı	İthalatçı	50.000-
68	J.A. Belir	Keresteci	50.000-
69	Ömer Tatari	Manifaturacı	40.000-
70	Cazim Bezmen	Manifaturacı	40.000-
71	Halil Kavadarlı	Tüccar	40.000-
72	Santo Ruso	İthalatçı	40.000-
73	Kohen ve Soban	Hazır elbiseçi	40.000-
74	Alber Bohor Gargir	Manifaturacı	40.000-
75	Hasan Serter	Manifaturacı	40.000-
76	Hilmi Selvili	Keresteci	40.000-
77	Emrullah Eyüpoğlu	Otomobil Levazımcısı	40.000-
78	Avni Meserretçi	Otomobil Levazımcısı	40.000-
79	Jan Yontof	Çorap Fabrikası	40.000-
80	Şark Halı Şirketi	Halicilik	39.000-
81	Esnaf ve Ahali Bankası	Bankacılık	35.000-
82	Alber Baruh	Manifaturacı	30.000-
83	Samoil Bega	Hazır Elbiseçi	30.000-
84	R.E. Roditi	Komisyoncu	30.000-
85	Haydar Dindar	Tüccar	30.000-

S. No.	Mükellefin İsmi	Mükellefin mesleği	Vergi mik.(TL.)
86	Cemal Ataker ve Ort.	İthalatçı	30.000-
87	Yeksahel Politi	Komisyoneu	30.000-
88	Avram Eskinazi ve Muiz	Çuvalcı	30.000-
89	Sigora Biraderler	Derici	30.000-
90	Alber Lewi	Derici	30.000-
91	R. Alazraki	Manifaturacı	25.000-
92	Avram Sitrova	Manifaturacı	25.000-
93	A. Galya	Tütüncü	25.000-
94	Muhsin Kiber	Tüccar	25.000-
95	Fahri Ataoğlu	Tüccar	25.000-
96	İbrahim Çakuroğlu	Tüccar	25.000-
97	Uzun Kazım	Tüccar	25.000-
98	Su Şirketi	Tüccar	25.000-
99	Alyoti Biraderler Şir.	Ticaret	25.000-
100	Penefi ve Pariyente	Elektrik Levazımatı	25.000-
101	Kori ve Çikurel	İhracatçı	25.000-
102	M. Suphi ve Kardeşleri	İthalatçı	25.000-
103	Şark Sanayi Şeriklerinden	Verbek	25.000-
104	Selamet Kutu Fab.	Taahhüt	25.000-
105	Daydi Kohenka	Sarraı	20.000-
106	Josef Komen	Manifaturacı	20.000-
107	Jak Amado	Manifaturacı	20.000-
108	Alber ve Jozet Sidi	Manifaturacı	20.000-
109	Jak Albagli	Manifaturacı	20.000-
110	Niyazi Ersoy	Hurdacı	20.000-
111	Kazım Nuri	İthalatçı	20.000-
112	Mehmet Egeli	İthalatçı	20.000-
113	Bahri Kendirci	Han ve Ticaret	20.000-
114	Hayin İsrail	Şekerci	20.000-
115	A. ve M. Barmaymen	Tüccar	20.000-
116	Yako ve Elyazer	Tüccar	20.000-
117	S. Gomel	İhracatçı	20.000-
118	Bohor Mizraki	İhracatçı	20.000-
119	Öztürk Şirketi	İhracatçı	20.000-
120	Yako Arditi	Hırdavatçı	20.000-
121	Salamon Arditi	İthalatçı	20.000-

S. No.	Mükellefin ismi	Mükellefin mesleği	Vergi mik.(TL.)
122	Avner Ruso	İzmir Borsası	20.000-
123	İbrahim Alagil	Baharat İthalatçısı	20.000-
124	Millet Pazarı	Manifaturacı	20.000-
125	Müfit Özyürek	Keresteci	20.000-
126	İbrahim Karakaş	Elbiseci	20.000-
127	Hüsnü Bornovalı	Tuhafiyeci	20.000-
128	Ziya Ahmet Manısalı	Helva Fabrikası	20.000-
129	Mehmet Akif ve Ali Karpat	Tüccar	20.000-
130	Rıza ve Raif Cilason	Manifaturacı	15.000-
131	Sıtkı Beşikçi	Tüccar	15.000-
132	Nuri Çolakoğlu	İthalatçı	15.000-
133	Nayim Naum	İthalatçı	15.000-
134	Cevdet Alanyalı	İhracatçı	15.000-
135	Leon Amado	Müdür	15.000-
136	Avram Yafe	Borsacı	15.000-
137	Nesim Roditi	Komisyoner	15.000-
138	M.J.Abvaf	Komisyoner	15.000-
139	N. Peneti	İthalatçı	15.000-
140	Yaşova S. Arditi	İhracatçı	15.000-
141	N. ve Ahmet Kızılkaya	İhracatçı	15.000-
142	Ali Görücü (Ali Paşa)	Hurdacı	15.000-
143	Mehmet Portakal	Komisyoner	15.000-
144	Mehmet nebioğlu	Komisyoner	15.000-
145	Rıza Polman	komisyoner	15.000-
146	Durmuş Yaşar	İthalatçı	15.000-
147	D.Sason ve Sigura	Manifaturacı	15.000-
148	Rafael Bonfi	Manifaturacı	15.000-
149	S. Arditi	Manifaturacı	15.000-
150	Muiz E. Yafe	Manifaturacı	15.000-
151	R. Suhami	Kavaf	15.000-
152	Avran Alaluf	Elbiseci	15.000-
153	R. Leon ve Sigura	Elbiseci	15.000-
154	Alber Saban	Elbiseci	15.000-
155	Alber Gabay	Tütüncü	15.000-
156	Rafael Z. Arditi	Tüccar	15.000-
157	İsak Antabi	Çorap İmalatçısı	15.000-

S. No.	Mükellefin ismi	Mükellefin mesleği	Vergi mik.(TL.)
158	Yako Antabi	Çorap İmalatçısı	15.000-
159	Liya Algazi	Bakırcı	15.000-
160	Mehmet Ali Akmat	İthalatçı	15.000-
161	Hilmi ve H. Avni	Demirci	15.000-
162	İzmir Kiremit Fabrikası	Kiremitçilik	14.000-
163	Di Amerikan	Tütün Tüccarı	11.500-
164	B.F.H. Vanderze	Kömür Ticaretçisi	11.000-
165	Nesim Levi	Manifaturacı	10.000-
166	Isık Levi	manifaturacı	10.000-
167	Davit Jaol	manifaturacı	10.000-
168	S. Levi ve Sidi	Manifaturacı	10.000-
169	Yuzef Hazan	Kavaf	10.000-
170	Rafabel Bonoma	Kavaf	10.000-
171	Baruh Avzarada	Terzi	10.000-
172	Karmonan	Terzi	10.000-
173	Yusef Danyo	Tuhaftiyeci	10.000-
174	İsak Humsı	Manifaturacı	10.000-
175	Bohor Navaro	-	10.000-
176	Şamoel Galika	-	10.000-
177	Nesim Garkir	-	10.000-
178	İsak Bensasan	-	10.000-
179	Popo Bensasan	-	10.000-
180	Leon Arditi	-	10.000-
181	Nesin Benbesat	-	10.000-
182	Avkazar Boncuk	-	10.000-
183	Leon Algranti	-	10.000-
184	Davit Gabay	-	10.000-
185	İsak Taranto	-	10.000-
186	Avram Eskinazi	-	10.000-
187	Josef Alyoti	-	10.000-
188	Rafael Levi Komandit Şt	-	10.000-
189	H. Vitel ve Şürekâsı	-	10.000-
190	Y. Eskinazi Halefleri	-	10.000-
191	İ. Rapoport ve Sali	-	10.000-
192	H. Klark ve Ortağı	-	10.000-
193	Yako ve Ruso	-	10.000-

S. No.	Mükellefin ismi	Mükellefin mesleği	Vergi mik.(TL.)
194	Haskiye ve Amado	-	10.000-
195	Sardinaz ve Bensyon	-	10.000-
196	Paterson	-	10.000-
197	Ruber Ruso	-	10.000-
198	Robeno Kohen	-	10.000-
199	Santo Ergaz	-	10.000-
200	Josef Hemsı	-	10.000-
201	Avram Eskinazi	-	10.000-
202	İzak Sinay	-	10.000-
203	Alber ve Josef Sidi	-	10.000-
204	Sadık Akseki Müessesesi	-	10.000-
205	Yusuf Kurman	-	10.000-
206	Ahmet Rüşdü Palandoz	-	10.000-
207	Hasan ve Rıza	-	10.000-
208	Kemal Dülger	-	10.000-
209	Hamdi Bayraktar	-	10.000-
210	Beşir Öge	-	10.000-
211	Esat Akduman	-	10.000-
212	Ahmet Hamdi Elbirlik	-	10.000-
213	H. Akosman ve Fevzi	-	10.000-
214	Reşit Kuşakçı	-	10.000-
215	D. Sigura	-	10.000-
216	Yunus Nadi Afşar	-	10.000-
217	Kayserili Hamdi Hoca ve oğlu	-	10.000-
218	Ziya Alpkın	-	10.000-
219	Şaban Canka ve Ortağı	-	10.000-
220	Pakize ve Kocası Ahmet Etçi	-	10.000-
221	Ahmet ve Ömer Tatari	-	10.000-
222	Cemal Cendeli	-	10.000-
223	Haydar Taner	-	10.000-

İzmir'de mükelleflere tarhedilen birinci listeye baktığımızda; 115 müslim, 174 gayri müslim varlık vergisi ödemekle yükümlüdür. Tarihi bir ticaret merkezi olan İzmir'de grupların bu şekilde dağılımı tabii bir durumdur. Ödeyeceği vergi miktarını öğrenen mükelleflerden Kemal Kamil Aktaş 3000, Azmi Çavuşoğlu 2000, İbrahim Sırrı 1500,

Simsar Hüsni, Lütfi Sabri Özođlu, Hanri Şarl 1000'er lira, Gazinocu Ahmet, Ali Remzi Uzman, M.Ali Susmuş, Camcı oğlu M. Emin, İbrahim ve Ömer 500'er lira olan Varlık vergisi borcunu Başdurak Maliye Şubesine ilk olarak yadırdılar (22). Bunun yanında bazı mükellefler ise vergi ödememek için Ankara'daki yetkililerle görüşmeyi tercih ettiler (23).

Kısa tutulan onbeş günlük normal ödeme süresi sonunda merkez ilçede 16 milyon lira, kazalarda ise birbuçuk milyon lira tahsilat yapıldı. Bu mitar yeküne göre kıyaslanırsa ödeminin gayet iyi olduğu anlaşılır. İzmirli mükellefler vergi borçlarını öderken, bankalarca açılan krediden ticarî mal ve emlak karşılığında 6 milyon lira kredi aldılar (24).

Normal ödeme süresi bitiminde Maliye Şubelerinden Varlık Vergisi listeleri kaldırılarak, yerine borcunu ödemeyen mükelleflerin listesi asıldı. Ödeme yapmayan mükelleflerle ilgili olarak Yeni Maliye Şubesinde ilân edilen bir beyannamede: Varlık Vergisi borcunu ihtar tarihinden itibaren on gün içinde ödemeyen mükelleflerin malları Tahsil-i Emval kanununun 9. maddesi uyarınca satılacağı uyarısı yapılıyordu (25).

Birinci Varlık Vergisi listesini ilân eden Varlık Vergisi Komisyonları, unutulmuş mükellefleri tesbit etmek amacıyla bir süre daha çalışma kararı aldılar (26). İkinci liste için tarhetme işlemini bitiren komisyon, ikisi çiftçi olmak üzere 60 kişilik ikinci listeyi maliye şubelerinde ve Hükümet Konağında ilân etti. Bu listeye göre 60 mükellef 434.500 lira Varlık Vergisi ödeyecekti (27). İzmir Defterdarlığı daha önce olduğu gibi ikinci listenin ilân edildiğine dair bir beyanname yayınladı (28). İzmir basınına yansıyan ikinci listeyi aynen veriyoruz.

22 **Yeni Piyasa**, 17 Birincikanun 1942.

23 **Yeni Asır**, 24 Birincikanun 1942.

24 **Yeni Asır**, 1 Birincikanun 1943.

25 **Ticaret**, 2 İkincikanun 1943.

26 **Anadolu**, 17 Birincikanun 1942.

27 **Ticaret**, 16 Şubat 1943; **Yeni Asır**, 16 Şubat 1943.

28 **Yeni Asır**, 17 şubat 1943.

İzmir Merkez'de İkinci Varlık Vergisi Listesi : (29)

S. No.	Mükellefin ismi	Vergi mik.(TL.)
1	M.J. Taranto ve Kumpanyası	75.000-
2	Yap. San. Türk A.Ş.	60.000-
3	Rober Şapel	25.000-
4	Lidya Kavelyera	15.000-
5	Yusef Arditi	15.000-
6	Alber Kardanel ve Eskinazi	15.000-
7	Nejat Evliya ve Komandit Şirketi	12.500-
8	Ali Hasan Özkula	10.000-
9	Binyamin Palambo	10.000-
10	Nesim oğlu Yako Ganon	10.000-
11	Yusef ve Kadri İşman	10.000-
12	Avram Kohen	10.000-
13	Ethem Müfit ve Fevzi Mehmet	10.000-
14	H. Donnas	8.000-
15	Kemal Özvardarlı	6.500-
16	Necip Sadık Damlapınar	6.000-
17	Hasan Kurtoglu	6.000-
18	Hüseyin Yeşil Badam	5.000-
19	Hafız Ali Dereli	5.000-
20	Liya Kalameydi ve Muiz	5.000-
21	Mehmet Zeki Ülkütay	5.000-
22	İsmail Hakkı Alülgen	5.000-
23	Fratelli Sperko	5.000-
24	P.P. Danyel Sen	5.000-
25	Ahmet Cevdet İnan	5.000-
26	Aziz Erseven	5.000-
27	Hamit Tatari	4.000-
28	Feridun Yener	3.000-
29	Kemal Koça	3.000-
30	Sanai Kazmirci	3.000-
31	Toprak Türk A.Ş.	3.000-
32	Jozef Alanof	3.000-

29 Yeni Piyasa, 16 Şubat 1943; Yeni Asır, 16 Şubat 1943.

S. No.	Mükellefin ismi	Vergi mik.(TL.)
33	Nihat Veraskale	3.000-
34	Ahmet Sadık Karçiođlu	3.000-
35	Hasan Kadri Özçelikay	3.000-
36	İzzet Nalbant	3.000-
37	R.J. Sperko	3.000-
38	Hüseyin Çarıkcı	3.000-
39	Hasan Güler ve Ethem Çıkrıkcı	3.000-
40	Vitali Mordo ve Jozef Eskinazi	2.500-
41	Hasan Tahsin Önder	2.500-
42	Avni Açıkbaş ve Ali Dereli	2.500-
43	Mehmet Ziya Erceyiş	2.500-
44	Hüseyin Okan	2.500-
45	Süleyan Sırri Aksu	2.500-
46	Yahya Necipzadeler	2.500-
47	Ali Ermen ve Mehmet Ulça ve Ort	2.000-
48	İsmail Hakkı Sur	2.000-
49	İsmail Buklin	2.000-
50	Sami Laraçođlu	2.000-
51	Kutsi Sümer ve Hüseyin Alkın	2.000-
52	Şalom Franko	2.000-
53	Mustafa Palamutçu	2.000-
54	M.Fevzi ve Sıtkı Kaşlı	2.000-
55	Hayim Özbaha	2.000-
56	Fikri Zahire Pazarı	2.000-
57	Salim Ahmet Öztaycı	2.000-
58	J. Luvitus	2.000-
59	Saatçi Ferit (Cumiaovası)	2.000-
60	Yorgancı Halit ve karısı (Bulgurca)	2.000-

İzmir'de ilân edilen ikinci listeye göre 41 müslim 19 gayri müslim Varlık Vergisi vermekle yükümlendirildi. İkinci listedeki mükelleflerin çoğu borçlarını hemen ödedi. Merkez ilçede 1942 yılı itibariyle 19.385.652 lira ödenirken (30), 1943 yılı Mart ayı itibariyle

ödeme 24.635.000 liraya ulaştı (31).

İzmir ve kazalarında 14 mükellef tarhedilen vergiye itiraz ederek Meclis'e dilekçe verirken (32), 21 mükellef askerlik hizmetini yapmakta olduğu için terhis sonrasında vergi borcunu ödeyecekti(33).

B-Mükelleflerin Mallarının Müzayede ile Satılması :

İzmir'de normal ve cezalı ödeme süresi bitiminde vergi borcunu ödemeyen mükelleflere karşı Tahsil-i Emval Kanunu uygulanmaya başlandı. Bu kanuna göre mükellefin önce ev eşyası ve menkul emvali daha sonra ise akar ve sair emlakı hacz edilerek satılabilirdi (34). 1943 yılının ilk ayında varlık vergisi borcunu ödemeyen mükelleflerin ev eşyaları hacz edilerek Başdurak, Alsancak ve Yeni Maliye Şubelerinde müzâyede yoluyla satılmıştır (35).

Hacz edilen ev eşyalarının satış yerine nakledilmesi masraf gerektirdiği için, satışların yerinde yapılması kararlaştırıldı. İlk olarak Karataş semtinde hacz edilen bir çok evin eşyası müzayede ile mahallinde satıldı (36). Varlık Vergisi dolayısıyla yapılan müzayedeli satışlar bit pazarının canlanmasına da sebep oldu(37).

Varlık Vergisi borcundan dolayı eşyaları satışa çıkarılan mükelleflerin isim ve adresleri basın aracılığıyla halka duyuruluyordu (38). Müzayedeli satışlara genellikle hep aynı kişiler katılıyordu. Bu kişiler II. Dünya savaşının yarattığı ekonomik krizden ve Varlık Vergisi dolayısıyla yapılan müzayedeli satışlardan büyük kârlar elde

31 **Yeni Piyasa**, 3 Mart 1943.

32 **Yeni Piyasa**, 17 Haziran 1943; Türkiye genelinde Varlık Vergisi yüzünden TBMM'ne 24.316 adet dilekçe verildi. Bunların 20.219 adedi karara bağlandı. Falk Ökte, **Varlık Vergisi Faciası**, İstanbul, 1951; s. 111.

33 **Anadolu**, 16 Birinciteşrin 1943.

34 **Yeni Asır**, 10 İkincikanun 1943.

35 **Anadolu**, 23 İkincikanun 1943.

36 **Anadolu**, 22 İkincikanun 1943.

37 **Yeni Piyasa**, 19 İkincikanun 1943.

38 **Yeni Piyasa**, 12 Şubat 1943.

ediyorlardı(39). T.B.M.M.'nin 13 Mart 1950 tarihli toplantısında Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Cemil Sait Barlas, özel kişilerin banka hesaplarının dökümünü şöyle yapıyordu (40).

Yıl	Milyon
1931	116
1935	139
1938	227
1944	444
1948	813

Fevkalade kazanç sağlayan kişiler yeni yeni işyeri açmaya başladılar. Öyle ki II. Dünya Savaşından önce İzmir'de 9 büyük şirket varken, savaştan sonra bunların sayısı 41'e yükseldi (41). Yeni Kurulan şirketlerin sermayesi genelde harp sırasında kazanılan kara para olmuştur. Bu durumu Gazeteci Adnan Bilget şöyle dile getiriyor (42): "Harp yıllarında iş fırsatlarını iyi kullanarak, İzmir'de servet sahibi olmuş bazı tüccarlar vardır. Bunun yanında kolay elde edilmiş bir nevi serseri sermaye mevcuttur ki iş bilmez ellerde spekülâtif hareketlere atılmak hevesini göstermiştir". İkinci Dünya savaşı sırasında İzmir'in sanayii ürünleri üretimi ve Ege Bölgesinin yabancı ülkelere ihracatı şöyle idi.

39 Yeni Piyasa 28 İkinci kanun 1943.

40 **Aydın Tarihi**, s: 96, Mart 1950.

41 Kemal Karpat, **Türk Demokrasi Tarihi**, İstanbul, 1967, s. 85; 1942 yılının ilk üç ayında İzmir Ticaret ve Sanayii Odasına 204 kişi kaydolmuştur. **İzmir Ticaret ve Sanayi Odası Bülteni**, Ocak, Şubat, mart 1942 sayıları.

42 Adnan Bilget, **Son Yüzyılda İzmir (1849-1949)**, İzmir, 1949, s. 73.

İkinci Dünya Savaşı Sırasında İzmir'in Sanayi Ürünleri
Üretimi (Ton): (43)

Yıl	Üzüm	Zeytinyağı	Tütün	Pamuk
1939	75.000	35.000	35.000	16.000
1940	27.000	25.000	36.000	14.400
1941	28.000	30.000	28.000	14.000
1942	45.000	30.000	34.000	10.000
1943	45.000	23.000	35.000	7.000
1944	40.000	22.000	25.000	8.000
1945	65.000	30.000	30.000	10.000

İkinci Dünya Savaşı Sırasında Ege Bölgesinin Yabancı
Ülkelere İhracatı :(44)

Yıl	Kilo	TL
1939	394.609.903	45.451.188
1940	188.945.374	35.892.808
1941	85.143.646	31.260.298
1942	80.542.246	40.504.415
1943	72.102.348	66.662.980
1944	89.397.656	87.382.190
1945	159.131.261	114.281.042

43 İzmir Ticaret ve Sanayi Odası, **Adres kitabı**, İzmir, 1949, s. 31-33.

44 İzmir Ticaret ve Sanayi Odası, a.g.e., s. 47.

İkinci Dünya Savaşı ile birlikte İzmir'de üretilen sanayii ürünlerinde düşüş görüldü. Bu düşüşe dayalı olarak Ege Bölgesinin dış ülkelere yaptığı ihracat miktarı da düşüş gösterdi. 1942 yılından itibaren ise önceki yıla göre az ihraç yapıldığı halde daha çok para kazanılmıştır. Ege Bölgesinin ihraç durumu böyle iken, 1940 yılında Bakanlar kurulu kararı ile kurulan İzmir İhracatçı ve İthalatçı Birliklerinin 1945 yılı yönetim kurulu raporuna göre, 1944 yılında harp dolayısıyla dış pazarlara mal ihraç edilemediği belirtilmektedir. 1945 yılında ise 1944 yılına göre bir hayli faaliyet gösterilmiştir. Bu faaliyet sonunda İhracatçı Birlikleri kasasına kuru meyve 27.500, Pamuk 4.000, Zeytinyağı 8.000, Palamut 12.000 ve hububattan 4.500 lira olmak üzere toplam 56.000 lira girdi (45).

C- Mükelleflerin Kampta Toplanması ve İş Merkezlerine Sevk Edilmesi :

Cezalı ödeme süresinin sonunda vergi borcunu ödemeyen mükellefler hakkında bir yandan haciz işlemi yapılırken, öbür yandan kamp ve iş merkezine sevk konusu gündeme geldi. Vali Sabri Öney, Defterdar Mümtaz Tarhan ve vilayet yetkililerinin katıldığı toplantıda vergi borcunu ödemeyenlerle ilgili olarak bir liste hazırlandı. Bu listeye hiç vergi vermeyenler, gayet cüz'i vergi ödeyenler ve ödedikleri vergi miktarları tarhedilen miktarın yarısına ulaşmayanlar dahil edildi. Aynı zamanda ismi listede geçen şahısların toplama kampına alınması kararlaştırıldı (46). Ama öncelikle hiç ödeme yapmayan mükellefler toplama kampına alınacaktı. Bu durumda olan mükelleflerin sayısı ise 495 kişi idi (47).

Toplama kampı olarak merkezde Büyük ve Küçük Salepçioğlu Hanı, Buca, Tepecik, Karantina ve Karşıyaka'da birer bina belirlenmesine karşın, bunlardan sadece Tepecik'teki bina kullanıldı (48). İzmir defterdarlığının önerisi ve Valinin tasdiki ile Emniyet Müdürlüğü borcunu ödemeyen mükellefleri tutuklayarak, peyderpey Tepecik'teki toplama kampına sevk etmeye başladı.

45 İzmir İhracatçı ve İthalatçı Birlikleri Umumi katipliği, **1945 yılı Umumi Heyet Toplantı Raporları**, İzmir, 1945, s. 4-5.

46 **Yeni Asır**, 29 İkincikanun 1943.

47 **Yeni Piyasa**, 12 Şubat 1943.

48 **Anadolu**, 2 Şubat 1943.

İzmir'de kamp ve iş merkezine sevk işlemi biraz geç olarak işleme konulmuştur. Normalde vergi tarh işleminden 45 gün sonra bu işlemlerin yapılması gerekirdi. Diğer bir deyişle İzmir'de kamp ve iş merkezine sevk işlemi Ocak 1943 tarihinde başlaması icap ederken, Ağustos 1943 tarihinde ilk işlem yapılmış ve Kemer toplama kampına 27 kişi sevk edilmiştir. Bu kadar geç uygulama yapılması, yerel yöneticilerin iyi niyetindedir.

Kemer Toplama Kampına Alınan Mükellefler Şunlardır :

Birinci Kafile :

İsim :

1- Davit Kohenka	15- Benciyo Biraderler
2- Baruh Adzarader	16- Rafael ve Simon
3- Avram ve Jozef Sidi	17- Robeno Ponyo
4- Jue Meneşe	18- Rafael Çikurel
5-İsak Taranto ve Sami Efrayim	19- Bohor İlya Bananya
6- Hayim Şikar	20- Nesim Mayo
7- Salamon	21- Yusef Hazan
8- N. Frode	22- Yuda Alkolumbro Mahdumları
9- İlya Elgazi	Davit, Bohor ve Avram
10- Salamon Sardasi	23- Isak Sinay
11- İsak ve Mihail Barmaymon	24- Hayim Lewi
12- Çelebi Taranto ve oğlu Liyazor	25-S. Barki
13- Bohor Yuzaha	26- Binyamin Amado
14- B.Y. Albağlı	27- Muiz Rozenos (49)

İkinci Kafile:

İsim

1- Jozef Hazan	3-Bohor Kanat
2-Alber Ajel	4- Avram Ayken

49 Anadolu, 24 Ağustos 1943,

İsim

- 5- Lion Merkis
- 6- Samoel Karako
- 7- Hayım Hodora
- 8- Nesil Esrail
- 9- Salamon Demoro
- 10- Yudo oğlu Bohor
- 11- Refael Benmenesti
- 12- Jak Hayım Eskinazi

- 13- Siman Muzi
- 14- Avram Sabah
- 15- Yako ve Alberto
- 16- Şamoel Gökaslan
- 17- Bohor Hananya
- 18- Jozef Derera
- 19- Muız Bedeva
- 20- Semaël Reço
- 21- Semaël Bensisoz (50)

Üçüncü Kafile:

İsim:

- 1- Muız Habif
- 2- İlya Yako
- 3- Alfred ve Muız Kuryel
- 4- Hayım Eskinazi
- 5- Salamon Kohenka
- 6- Yako Antebi
- 7- Salamon Bardo

- 8- Jak Danon
- 9- Josef Moris Marganato
- 10- Alberdi
- 11- P. Bensason
- 12- Yaşova Arditi
- 13- Yusef Arditi
- 14- Yako Amado
- 15- Bension Beytin (51)

Dördüncü Kafile :

İsim :

- 1- Hayım Arditi
- 2- Mişel Arditi
- 3- Refail Arditi

- 4- Bünyamin Nahun
- 5- Yaheskel Politi
- 6- Yasef Lareya
- 7- Muız Lareya (52)

50 Anadolu, 24 Ağustos 1943.

51 Anadolu, 2 Eylül 1943

52 Anadolu, 8 Eylül 1943.

Beşinci Kafle :

İsim:

1- Kabriyel Bensonyon	7- Avram Yafe
2- Bensamon Davides	8- Jak Albağlı
3- Isak Benkyat	9- Mişel Arditi
4- Çelebi Naşahon	10- Babatay Galimidi
5- Santo Abavof	11- Şemail Sardes
6- Meneyim Peço	12- Isak Hulli (53).

Kemel Toplama Kampında İken Borcunu Ödeyen Mükellefler :

İsim :

1- Isak Barmaymon	6- Josef Davides
2- Mihal Barmaymon	7- Yaşova Donyası
3- Yusef Hazan	9- Isak ve Roditi (56)
4- Yuda Alkolombro Mahdumları
Davit- Bohor ve Avram (54)	10- İlya Elhara
11- Hayim Arditi (57)
5- Isak Şınay (55)	(150.000)

Toplama kampına alınan mükelleflerin iş merkezine sevk edilmesi için hukuk İşleri Müdürü, Tahsilat Müdürü ve Emniyet Birinci Şube Müdüründen oluşan bir komisyon kuruldu (58). Komisyon mükelleflerin sağlık durumlarını kontrol ederek, 20 kişiden oluşan ilk kafileyi Eskişehir Sivrihisar'a sevk etti (59). İkinci kafile 22 kişi (60),

53 Anadolu, 30 Eylül 1943.

54 Anadolu, 24 Ağustos 1943.

55 Anadolu, 25 Ağustos 1943.

56 Anadolu, 26 Ağustos 1943.

57 Anadolu, 30 Eylül 1943.

58 Anadolu, 25 Ağustos 1943.

59 Anadolu, 26 Ağustos 1943.

60 Anadolu, 27 Ağustos 1943.

Üçüncü kafile 15 kişi (61), dördüncü kafile 7 kişi (62), olarak komisyonun sağlık kontrolünden geçirilerek, Sivrihisar iş merkezine sevk edildi (63).

İzmir'de 93 kişi Kemer toplama kampına alındı. Bunlardan 11 mükellef kampta borcunu ödediği için serbest bırakıldı. İki kişi sıhhi durumundan dolayı, dört kişi de öldüğü için iş merkezine sevk edilemedi (64). İstanbul defterdarı Faik Ökte'ye göre toplam 88 mükellef Kemer toplama kampına alındı. Bu mükelleflerin 7'si kampta borcunu ödedi. Geri kalan 81 mükellef iş merkezine sevk edildi (65).

Sonuç :

Saraçoğlu hükümeti 17 Eylül 1943 tarih ve 4501 sayılı kanun gereği İzmir'de 345 hizmet erbabı ve seyyar satıcıya ait 176.000 lira vergiyi sildi (66). Daha sonra iş merkezine sürgün edilen mükelleflere kendi memleketlerinde çalışma izni verildi. Bu karar üzerine İzmir'li mükelleflerden oluşan ilk kafile 5 Aralık 1943 tarihinde İzmir'e döndü(67).

Varlık Vergisi kanununun 15. maddesinde tarh edilen vergi 1943 yılından itibaren beş yıl sonra tahsil olunamaz ibaresi vardı. Hükümet söz konusu beş yılı beklemeden 15 Mart 1944 tarih ve 4530 sayılı kanun ile varlık vergisini kaldırdı. İzmir'de tahsiline imkân olmayan 2.554.750 lira terk edilirken, tahsilat % 90 olarak gerçekleştirildi.

61 Anadolu, 4 Eylül 1943

62 Anadolu, 12 Eylül 1943

63 Anadolu, 28 Eylül 1943

64 Anadolu, 16 Birinci teşrin 1943

65 Faik Ökte, **Varlık Vergisi Faciası**, İstanbul, 1951, s. 158.

66 Anadolu, 16 Birinciteşrin 1943

67 Anadolu, 6 Birincikanun 1943

İzmir'de Varlık Vergisi başarı ile uygulanmasına rağmen, İstanbul'dan sonra İzmir'de de ticari hayatta bir hayli ürküntü meydana getirdi. Öyle ki İzmir'de dış alım ve satım yapan firmaların yarıya yakını yabancıların eline geçti (68). Bunun yanında İzmir'in nüfus yapısında da etkili oldu. İl olarak İzmir'de nüfus artışı tabii olarak artarken Çeşme, Karaburun, Kuşadası ve Menemen'de nüfus düşüşü görüldü (69). Bu düşüşte Varlık Vergisi uygulaması ile meydana gelen göçün önemli bir payı olduğunu düşünüyoruz.

68 İzmir Ticaret ve Sanayi Odası, **Adres Kitabı**, İzmir, 1949, s. 84 Vd.

69 T.C. Başbakanlık İstatistik Genel Müdürlüğü, **1959 İstatistik Yıllığı**, Ankara, 1961, s. 55.